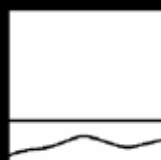

VARANGER MUSEUM ÅRSRAPPORT 2024

Varanger museum
VARDØ - VADSØ - KIRKENES

FORORD

I 2024 har Varanger museum hatt et tydelig fokus på å sikre organisatorisk stabilitet og økonomisk bærekraft. Året har vært preget av målrettet arbeid med utvikling og forankring av strategiplanen for perioden 2024–2034, som ble vedtatt av styret. Planen tydeliggjør museets rolle i samfunnet og setter retning for prioriteringer innen samlingsforvaltning, formidling, bygningsvern, forskning og organisasjonsutvikling.

Ledergruppen i museet har gjennomgått betydelige endringer – både direktøren og de tre avdelingslederne ble ansatt i løpet av 2024. Til tross for overgangsperioder med konstitueringer og vakanser har de ansatte vist imponerende innsatsvilje, engasjement og evne til å opprettholde høy kvalitet i arbeidet.

Våre museer har gjennomført og vært vertskap for 130 åpne arrangementer. Flertallet var gratis og lett tilgjengelige for publikum. Forskningsaktiviteten har vært særlig fruktbar, og resultert i elleve publiserte artikler – fem av dem fagfellevurderte – noe som understreker museets faglige styrke.

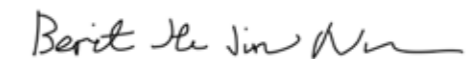
Det nye besøksstedet Gammelskolen i Vardø har blitt godt mottatt av lokalbefolkningen og fungerer som en levende arena for utstillinger og arrangementer. Samtidig pågår det arbeid med å avklare forholdet knyttet til eierskapet til samlingen og museets forvaltningsrett. Videre arbeider museet med å få igangsette en kommunal prosess for å utrede mulighetene for fremtidige museumsbygg i Vardø.

Vadsø museum-Ruija kvenmuseum utmerker seg med gode formidlingstilbud, med et særlig fokus på barn og unge, og med mål om å gjøre kvensk/norskfinsk kulturarv både relevant og tilgjengelig for kommende generasjoner. Gjennom tilpassede pedagogiske opplegg, interaktive aktiviteter og engasjerende formidlingsmetoder har museet klart å skape en levende og inkluderende arena for læring og identitetsbygging.

Grenslandmuseet hadde det høyeste besøktallet av alle våre bemannede besøkssteder. Museet har klart å ivareta sin rolle som en profesjonell kulturhistorisk institusjon, representert i forsknings- og utviklingsprosjekter, samtidig som det er et populært besøkssted for et bredt publikum. Museet viser hvordan lokal historie og kulturarv kan forvaltes og formidles på en måte som engasjerer, opplyser og inviterer til videre utforskning.

I denne årsrapporten kan du lese mer om våre faglige satsinger, prosjekter og aktiviteter gjennom året. Jeg vil samtidig benytte anledningen til å takke alle ansatte for deres engasjement og innsats, styret for støtte og gode råd, samt våre samarbeidspartnere for et verdifullt og tillitsfullt samarbeid gjennom 2024.

Berit He Jin Nilsen

Direktør, Varanger museum IKS
11.7.2025, Kirkenes

FORVALTNING

Jørn Bjerke driver med rengjøring av arkiv i muggsaneringssskap.
Foto: Vardø museum

Registrator Gry Andreassen arbeider med skoleplansjesamlingen til
Grenselandmuseet. Foto: Tonje Millehaugen/Grenselandmuseet

Varanger Museums samlinger

Varanger museum har et ansvar for forvaltning og formidling av museets ansvarsområder. Samlingen er museets kjerne og ligger til grunn for museets forsknings- og formidlingsarbeid. Museets samlinger består av kulturhistoriske bygg, arkiv, foto, gjenstander og fagbibliotek. Varanger museum driver også innsamling av immateriell kulturarv og noe samtidsdokumentasjon. Samlingsarbeidet foregår etter ICOMs museumsetiske regelverk i tillegg til Kulturrådets anbefalte standarder for samlingsarbeid, Spectrum 5.0, som museet har produsert egen veiledning for.

Planverket

Museets planverk omfatter plan for samlingsforvaltning, formidling og forskning. I tillegg har museet sikringsplaner for samlinger og anlegg. Planverket gjelder ut 2024.

Avdelingene

Vadsø museum-Ruija kvenmuseum

Avdelingen har hatt fokus på gjenstandsforvaltning gjennom registrering og magasineringsarbeid. Det ble utført fotoskanninger og fotoregistreringer etter at fotoansvarlig sluttet på museet.

Dokumentasjonsarbeid i Sæløprosjektet fortsatte i form av tilvekster og henvendelser som ble dokumentert og samlet inn fra private eiere.

Ett rom i Grensen 1 har blitt ryddet for å samle dokumentasjon utover privatarkiver. Dette gjelder kopiarkiver og prosjektdokumentasjon og utstillingsarbeid.

I tillegg har det blitt gjennomført fotokafeer som har resultert med tilvekster og fotodokumentasjon og informasjon.

Vardø museum

Arbeid med arkiv og digitalisering av foto har stått i sentrum for samlingsarbeidet i 2024. Avdelingen har manglet konservator i året som har gått. To arkivprosjekt som ble støttet av Arkivverket har vært i drift. Begge disse er avsluttet 31. desember 2024.

I 2024 mottok museet arkivet etter Radio Domen, lokalradioen i Vardø, etablert 1985. Arkivet omfatter 207 lydband som ble sendt til Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana for digitalisering.

Avdelingen har arrangert fire fotokafeer der lokalbefolkningen har bidratt med opplysninger og historier knyttet til foto fra museets samlinger. Arrangementene har vært svært godt besøkt.

Med økonomisk støtte fra Stiftelsen UNI¹ kunne avdelingen i 2024 kjøpe inn et lenge ønsket muggsaneringssskap til avdelingen. Dette har vært svært mye brukt i arbeidet med arkivordning og har ført til at vi har kunnet arbeide med flere arkiv som har vært preget av helseskadelig mugg.

Grenselandmuseet

Grenselandmuseet har jobbet med og er del av flere store prosjekter som har tatt mye tid for avdelingen i løpet av 2024. I tillegg har det generelt vært mye aktivitet ved avdelingen.

Arbeidet med lagerlokalet museet disponerer på Jakobsnes har fortsatt og ble stort sett ferdigstilt i løpet av 2024. Flere av museets store gjenstander er som del av denne prosessen registrert og flyttet dit, dermed er det frigjort plass på Grenselandmuseet.

Kjølerom for foto er planlagt, og arbeidet med klargjøring av lokale som skal brukes kom i gang i 2024.

Museet har hatt en mastergradsstudent fra Universitetet i Oslo tre måneder i praksis i løpet av 2024. Studenten fikk som et av sine prosjekt å, under veiledning, få oversikt over en samling med bilder fra barnehagene i Sør-Varanger. Bildene ble grovsortert, pakket ned og registrert på et overordnet plan i Primus. Samlingen består av ca. 8500 foto.

Sivilforsvaret i Sør-Varanger gikk i 2024 i gang med oppgradering av et av sine anlegg og ønsket i den anledning å gi Grenselandmuseet muligheten til å se om det var noe av det som skulle ut som var av interesse. Dette er et aspekt av det lokale sivilsamfunnet vi har lite dokumentasjon av fra tidligere. Det ble dokumentert og hentet inn mye og variert som skal vurderes for inntak i samlingen.

¹ <https://norsk-fartoyvern.no/sok-om-midler/stiftelser/stiftelsen-uni/>

Samlingsutvikling

Magasinering og rutiner

Museet har vedtatte standarder og prosedyrer for håndtering av magasiner. Dette gjelder tilgang, klimaregulering og sikring.

Museet har datastyrte klimalogger på omtrent alle anlegg i Varanger museum hvor gjenstander oppbevares. Data fra loggene skal hjelpe oss til å kunne gjøre tiltak for å forbedre bevaringsforhold for våre samlinger, og samtidig sørge for en kontinuerlig overvåking av samlingene.

Prosjekter

FLYT

Varanger Museum er med i forskningsprosjektet FLYT². Grenselandmuseet har som del av dette prosjektet jobbet med å få oversikt over skogbrukshistorisk material i samlingene. I 2024 leverte avdelingen en artikkel til boka Bærekraft på museum, prosjektets samleleveranse som skal publiseres i løpet av 2025.

Prosjektmedarbeider Paul S. Hansen sorterer foto til skanning etter fotokafé i Krampenes. Foto: Lisbeth R. Dragnes/ Vadsø museum

REVITA

Grunnet redusert bemanning har museet hatt forholdsvis lav aktivitet i REVITA-prosjektet for samlingsforvaltning. Prosjektet innebærer et større arbeid med å fullføre manglende- og feilregistreringer. Når prosjektarbeider har jobbet med REVITA-prosjektet har det blitt registrert og revidert i gjenstandssamlinger. I tillegg har det blitt utført gjenstandsfotografering av bilder på fotostasjonen. Målet med prosjektet er å få kvalitativt samlingsarbeid jamfør krav fra museets planer og kulturhistoriske føringer.

Sælø-prosjektet

Prosjektet⁴ har fortsatt, og det forventes ferdigstilt i 2025. Prosjektarbeidet innebærer både innsamling og dokumentasjon. I løpet av 2024 ble det samlet inn omtrent 300 foto. Prosjektet skal ende i en kunstkatalog med tekster og bred dokumentasjon av verk som er samlet av museet.

² <https://mia.no/museumstjenesten/forskning/flyt/om>

³ <https://museumsforlaget.no/produkt/baerekraft-pa-museum/>

⁴ <https://www.varangermuseum.no/prosjekter/ivar-saelo/>

Varangerarkiver: arkivet etter Vardø fiskersamvirkelag

Prosjektet består i å sortere, registrere, digitalisere og publisere arkivet etter Vardø fiskersamvirkelag (1945-1963) på Digitalarkivet⁵. Arkivet har et omfang på 18 hyllemeter (hm) og prosjektet er støttet med midler fra Arkivverket. Prosjektet ble ferdigstilt 31.12.2024.

Barents Salmon Centre

Grenselandmuseet har jobbet med å innsamle gjenstander som vurderes å brukes til tekstarbeid og utstilling med tema «Havfiskerihistorie fra tidlig tid som også berører laksens betydning, og frem til 1940».

SAMBA – Aktiv samhandling for bærekraftformidling i museene

Formålet med SAMBA⁶ er å utforske, utvikle og dele museenes arbeid med bærekraft, med vekt på formidling. I museets pilot «Henvendelser til museet om samspill og kunnskapsutvekslinger» skal vi se nærmere på henvendelser til museet om samlingene, og synliggjøre et samhandlingsmønster som er initiert fra samfunnet. Prosjektet og arbeidet begynte i 2024.

Votte-prosjekt

Grenselandmuseet har i flere år jobbet med å lage strikkeoppskrifter⁷ basert på gjenstander og foto i samlingene. Oppskriftene står til salgs i avdelingens butikk. Arbeidet har medført en dypere forståelse materialkunnskap og kunnskapsoverføring. Målet med produksjon av mønstrene er en litt annen form for formidling. Fortellingen til det enkelte plagget er en del av oppskriften slik at den som kjøper mønsteret får med seg en bit av historien fra samlingen. Per 2024 har museet totalt rekonstruert 16 oppskrifter. Det er planlagt å samle oppskriftene og utgi disse i en egen trykksak. .

Dutkan Davvin

Prosjektet Dutkan Davvin – Forskning i nord⁸ har hatt som mål å etablere et sterkere forskningsnettverk mellom museene i Troms og Finnmark fylkene. Prosjektet har jobbet etter en utprøvende metode de har kalt «samlingsblikk». Artikkelen som er levert i FLYT, har vært brukt som museets prosjekt også i Dutkan Davvin. prosjektslutt.

⁵ <https://www.digitalarkivet.no/>

⁶ <https://mia.no/museumstjenesten/samba>

⁷ <https://www.varangermuseum.no/prosjekter/votteprosjektet/>

⁸ <https://www.altamuseum.no/no/prosjekter-2/dutkan-davvin-forskning-i-nord>

Tilvekster

Vadsø museum-Ruija kvenmuseum

I 2024 mottok avdelingen 29 nye tilvekster som omfatter to kunsthistoriske gjenstander, Sælø-malerier (som er de to tilvekster for kunsthistoriske gjenstandene), 53 kulturhistoriske gjenstander, ca. 1000 foto og én hm arkivmateriale.

Vardø museum

I 2024 mottok Vardø museum to nye tilvekster som omfatter 301 foto og 207 lydbånd.

Grenselandsmuseet

I 2024 mottok Grenselandmuseet to kunsthistoriske gjenstander, 128 kulturhistoriske gjenstander og ca. 8500 foto.

Registreringer

Vadsø museum-Ruija kvenmuseum

251 gjenstander og 276 foto.

Vardø museum

191 foto og 21 hm med arkivmateriale.

Grenselandmuseet

104 foto og 124 gjenstander. Samlingen med barnehagebilder på ca. 8500 bilder har blitt registrert på et overordnet plan. Noen bilder er skannet som eksempler på innhold i samlingen.

Henvendelser og bruk av samlinger

Et viktig og til dels omfattende arbeid som genereres fra samlingsforvaltning er henvendelser. Henvendelser en viktig forvaltnings- og formidlingsoppgave for museet. Museet er i gang med å innarbeide felles rutiner for henvendelser. Gjennom DigitaltMuseum, Digitalarkivet og Arkivportalen har museet utvidet brukergruppene. Denne formidlingen fører til økt kommunikasjon med publikum og flere henvendelser.

Vadsø museum-Ruija kvenmuseum mottok 32 henvendelser i 2024

Vardø museum mottok 24 henvendelser i 2024.

Grenselandmuseet mottok 118 henvendelser i 2024

Prioriterte oppgaver framover

Vadsø museum-Ruija kvenmuseum

- REVITA-prosjektet så lenge det er ansatt prosjektmedarbeider/registrator
- Blårommet, Esbensengården
- Fotokaféer

Vardø museum

- Revisjon av samlingene og revidere rutiner
- Registrering av samlinger
- Vurdere tiltak for å bedre magasinforhold
- Etablere frivilliggruppe for registrering og digitalisering av samlinger
- Utstillinger

Grenselandmuseet

- Digitalisering av audiovisuelt materiale, undertegne avtale og sende avgårde
- Kjølemagasin til fotomateriale – gjøre klart rommet på en forsvarlig måte
- Fortsette arbeid med mottaksrom/fryserom
- Få oversikt over, registrere og emballere skoleplansjer og kart på rull som ligger på ulike anlegg
- Se på mulighet for utgivelse av votteheftet
- Ny/revidert samlingsforvaltningsplan for avdelingen
- Registrere de siste gjenstandene på Pleymkaia
-

FORMIDLING

Åpning av barnehagekunstutstilling
Foto: Silja Andersen/ Grenselandmuseet

Museet har en formidler på hver av våre tre avdelinger. Formidlernes hovedansvar er å drive museumspedagogisk virksomhet ovenfor skoler, barnehager og annet publikum. I tillegg driver de med planlegging og gjennomføring av øvrig utadrettet virksomhet i samarbeid med resten av museets fagstab.

Vi har en felles formidlingsplan for Varanger museum, i tillegg til avdelingsplaner. Stortingsmelding 23 (2020–2021) Musea i samfunnet — Tillit, ting og tid vektlegger demokrati, ytringsfrihet og mangfold. ICOMs etiske retningslinjer (2022:12) fremhever museenes ansvar for å synliggjøre den sosiale, verdimeslige og kulturelle kompleksiteten i samfunnet de er en del av, og være tilgjengelig og relevant for alle. Disse punktene gjenspeiles spesielt i formidlingsarbeidet.

Vi har et variert tilbud til vårt publikum, fra lavterskeltilbud til mer faglig rettet tilbud. Formidling og avdelingenes utadrettede arbeid generelt skjer både i utstillinger, fysisk og digitalt, på museet og på eksterne arenaer; som omvisninger, undervisningsopplegg, aktiviteter, foredrag, publikasjoner, og sosiale media. Målgruppene er både barn, unge og voksne, eldre, flyktninger, lokalbefolkning og tilreisende. Vi jobber kontinuerlig for å være et inkluderende tilbud i lokalsamfunnet.

I 2024 hadde Varanger museum et høyt aktivitetsnivå med totalt 77 000 besøkende på helårs- og sesongåpne anlegg. Antall betalende besøkende totalt viser en svak økning på ca. 400 personer. Det ble gjennomført 130 åpne arrangementer, sammenlignet med 99 arrangementer i 2023. Flertallet av arrangementene var gratis for publikum.

Museet benytter seg av varierte digitale formidlingsmetoder. Deler av museets fysiske utstillinger er tilgjengelige digitalt. Museet tilbyr faglig innhold på nettsidene, både i form av tekst, video og podkast.

Nettutstillingen pasvikelva.no⁹ hadde 3400 brukere i 2024, primært fra Norge og Finland.

Museet er aktivt på sosiale medier, som Facebook og Instagram, med innlegg om blant annet gjenstands- og fotosamling. Varanger museums Facebook-side har nå 2722 følgere, en økning fra 1600 i 2023.

Museet bruker også appen Bædi og Børdi, som finnes på norsk, engelsk og nordsamisk noe som gjør appen anvendelig for skoler også i språkopplæring.

Siden april 2024 har museets avdeling i Kirkenes begynt å markedsføre seg på den kinesiskspråklige plattformen RedNote.

⁹ <https://www.pasvikelva.no/>

Tilgjengelighet og besøksutvikling

Alle tre avdelinger har hatt en økning i besøkstall fra året før, (se tall for avdelingene nedenfor). Gjestene var hovedsakelig fra Norge.

Museets største besøksgruppe er enkeltbesøk voksne. Barn og unge under 16 år og alle elever, barneskole til videregående skole, har gratis inngang. I tillegg har alle avdelingene flere arrangementer, og enkelte anlegg med gratis inngang i løpet av året.

Når det gjelder åpningstider i 2024, var det litt ulikt for avdelingene. Grenselandmuseet og Vadsø museum-Ruija kvenmuseum har hatt åpent gjennom hele året, mens Vardø museum ikke hadde helårsåpent bygg.

I sommersesongen var det åpent på alle avdelingene, inkludert Strand skoleinternat, Lassigården, Tuomainengården, Esbensengården.

SØR-VARANGER

Avdelingen hadde en positiv besøksutvikling, og forventer videre økning i 2025.

Grenselandmuseet hadde totalt 17 993 registrerte besøkende i 2024 (mot 15 760 besøkende i 2023). Det er flest enkeltbesøk av voksne fra Norge, men flere grupper og flere turister enn i 2023. Det er en økning i besøk av organisasjoner og virksomheter.

Grenselandmuseet har åpent hele uken, alle dager utenom enkelte offentlige høytidsdager. Strand skoleinternat er åpent hver sommer, syv dager i uken. På Strand var det 1080 besøkende i 2024 (mot 853 besøkende i 2023).

Vi holdt Lassigården på Bugøyenes åpen hele sommeren 2024, også der med 1080 besøkende (mot 1512 i 2023). Anleggene åpnes ellers på forespørsel.

Museet har flere utendørsutstillinger og installasjoner på permanent basis. I Kirkenes sentrum er det Ellisif Wessel-Liv og virke på John Savios plass, og foto av Førkrigsarkitektur ved Amfi. I tillegg er Flyfoto over gamle Kirkenes, Nordens Klippes minnestein og andre installasjoner utenfor Grenselandmuseet. Vi beregner at cirka halvparten av de som har vært innom Grenselandmuseet har vært og sett minst en av disse formidlingspunktene. Derfor er estimert besøk på eksterne formidlingsinstallasjoner ca. 8000 personer i 2024 (mot 7800 personer i 2023).

Stillaser klart til maling av Bietilægården sommeren 2025.
Foto: Lisbeth R. Dragnes/ Vadsø museum

VADSØ

Totalt besøkstall for Vadsø museum-Ruija kvenmuseum har økt fra 7047 besøkende i 2023 til 7695 besøkende i 2024. Av totalt antall besøk var 4846 til museets hovedbygg Grensen 1. De aller fleste gjestene var norske, og de fleste var enkeltbesøkende voksne.

Vi estimerer ca. 1000 besøkende i Vadsøya kulturpark i løpet av året. Kulturparken har en rekke kulturminner som museet har ansvar for, og er skiltet med plakater fra Fotefar mot nord.

Hovedbygget har hatt åpnet hele året på ukedager og søndager, og hver dag i sommersesongen. I sommersesongen 2024 var også museumsanleggene Tuomainengården og Esbensengården åpne hver dag. Utenfor sommersesongen er gårdene i bruk ved arrangementer, og åpnes på forespørsel.

WARDØ

Steilneset minnested har en estimert økt trafikk i 2024, men tellersystemet er ut av drift og baseres dermed på tellersystemet til Vardøhus festning.

Når det gjelder guiding har man kun kapasitet til enkelte henvendelser, som til utenlandske museumsaktører, forskere, filmprodusenter og samarbeidsavtaler, og som i 2024 en guiding for fredsprisvinnerne til Novaja Gazeta. Grupper og andre blir tatt av innleide guider.

Foredrag og andre arrangement: 516 personer

Skolebesøk: 262 personer

I tillegg har over 1000 mennesker logget seg inn på den digitale guide-tjenesten som ble utarbeidet i samarbeid med Kulturpilot utendørs.

Utadrettet aktivitet

Grenselandmuseet i Sør-Varanger og Vadsø museum – Ruija kvenmuseum har museumsbygg med basisutstillinger, temporært utstillingsrom, verksted, kontorfasiliteter, kafédrift, resepsjonsområde med butikk, utleievirksomhet og magasiner for samlinger. Dette gir de to avdelingene mulighet til å gjennomføre hovedvekten av arbeid og aktiviteter i eget hus. Vardø er i utvikling av innredning av Gammelskolen, og kan i større grad ha aktiviteter under samme tak og i egne lokaler (leid av Finnmark Fylkeskommune) fremover.

Alle avdelingene har gode formidlingstilbud utendørs, som lokalhistoriske vandringer, tematiske opplegg for elever og åpne familiedager. Til dette tas det i bruk kulturpark, uteområder ved anlegg og hovedbygg, nærområder og sentrum, installasjoner og distriktsanlegg. Vi har et felles fokus på allmenn tilgjengelighet. Museets eldre anlegg har imidlertid et stort forbedringspotensial med hensyn til tilgjengelighet.

Oppsummering av avdelingens aktivitet

Sør-Varanger

I løpet av 2024 var det 54 åpne arrangementer, møter, seminarer, foredrag, handarbeidskafeer, konserter og familiedager (mot 45 i 2023). De fleste arrangementene var på Grenselandmuseet, men det har vært aktivitet også på Strand, Lassigården og Bjørklund gård. De største arrangementene vi har for barn og familier er åpning av sommersesongen på Strand, samt barnas dag, samisk aktivitetsdag, duodjimarked og julesøndag på Grenselandmuseet. I tillegg har vi holdt foredrag, åpne omvisninger og utendørs guidinger.

Vi samarbeider med lokale lag og foreninger som husflidslag, historielag, Norges Veteranforbund for Internasjonale Oppdrag (NVIO), kulturskolen, Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) Svanhovd og Universitetet i Tromsø (UiT) avdeling Kirkenes. Disse er viktige samarbeidspartnere når det kommer til åpne arrangementer. Ukentlige handarbeidskafeer på Grenselandmuseet arrangeres av Kirkenes og omegn husflidslag som i tillegg har et veveprosjekt på Strand skoleinternat. Pasvikdalen husflidslag har et eget veveprosjekt på Strand, der det holdes møter. Bugøyenes husflidslag holder jevnlig handarbeidskafeer på Lassigården.

*Kvenfolkets dag foredrag v/ Bjørge Schwenke Fors.
Foto: Silja Andersen/ Grenselandmuseet*

Grenselandmuseet er fast bidragsyter i programmet for den årlige samiske uka GIISÁKEÄISS¹⁰ i Sør-Varanger. I 2024 arrangerte vi som tidligere år duodjimarked, og vi lanserte nye samiske vottemønstre fra samlingen. I forbindelse med samisk nasjonaldag arrangerte vi aktivitetsdag for skolefritidsordningen (SFO). På Kvenfolkets dag arrangerte vi foredrag om kvenflagget v/Bjørge Schwenke Fors fra Barentsinstituttet (UIT), Himmeli-verksted og omvisning i Tuulesa, en utstilling laget i forbindelse med forskningsprosjektet IMMkven¹¹ (som Varanger museum/Ruija Kvenmuseum deltok i). Vi flagger både til Samenes nasjonaldag og til Kvenfolkets dag

Avdelingen har gratis inngang til arrangementer, og da også til utstillingene. Grenselandmuseet har gjennom året tilbudt brukere (og ledsager) på kommunale helseinstitusjoner gratis inngang. Det er god tilgang til utstillingslokalene, som er tilrettelagt for rullestolbrukere. Grenselandmuseet har også en allmenn tilgjengelig bålpluss utenfor som brukes hyppig.

Vårt samarbeid med Kirkenes flyktning- og kompetanseenhet, samt Hero asylmottak ble videreført i 2024. Museet tok imot grupper fra både flyktningetjenesten og asylmottaket for omvisninger, i tillegg besøkte avdelingen flyktningetjenestens lokaler med formidlingsopplegg om norske juletradisjoner. Avdelingen har holdt fotoforedrag for eldrekafeen ved menighetskontoret, og presentasjon av artikkel i Varanger årbok på biblioteket.

Vi bidrar med gjenstander fra samlingene til utstillinger eksternt:

- På Dokumentasjonssenter for kunnskap og kollektiv hukommelse i Berlin¹²
- I Kirkenes er en utstilling på utlån for utsmykking på ordførers kontor
- På Ä'vv Skoltesamisk museum i Neiden låner museet ut gjenstander i fast utstilling
- På Tromsø universitetsmuseum i utstilling «Hvem er du når verden brenner?»¹³
- Utlån av samiske gjenstander til utstilling på Sør-Varanger bibliotek

I tillegg til de faste utstillingene om grense-, handels-, industri- og krigshistorie, har publikum fått se disse midlertidige utstillingene i 2024:

- Kunst fra egen samling, Tuulesa v/Alta museum
- Barnehagekunst v/Sør-Varanger kommune
- Tekstilkunst v/ Britt Inger Berntsen
- Stories of encounters - a glimpse of Finnmark v/ Kongsfjord atelier.
- Matti Saanio fotoutstilling på Lassigården fra 2023 ble utvidet i 2024.
- Vi viser vår vandretstilling Ellisif Wessel- liv og virke i grenseland på Kirkenes videregående skole.

¹⁰ <https://www.sor-varanger.kommune.no/cppage.6709801-17830.html>

¹¹ https://uit.no/prosjekter/prosjekt?p_document_id=522723

¹² <https://www.flucht-vertreibung-versoehnung.de/en/home>

¹³ https://uit.no/nyheter/artikkel?p_document_id=770521

Omvisninger holdes for både privatpersoner, næringsliv og offentlige institusjoner. Vi tilbyr omvisninger på norsk, engelsk og kinesisk. Når det gjelder elever og studenter har vi omvisninger både for grunnskolen, videregående skole, folkehøgskoler og studenter på høyskole/universitet.

Vi har stort fokus på tilgjengeliggjøring av samlingene på sosiale media og nett, og via DigitaltMuseum. Særlig den årlige julekalenderen på Facebook med foto fra samlingene er populær. Vi har digital guiding for barn på norsk, engelsk og nordsamisk gjennom appen Bædi og Børdi. Avdelingens facebookside hadde 8400 besøk i 2024. Det var også en øking i aktivitet på Instagram.

Vadsø

Vadsø museum-Ruija kvenmuseum har i 2024 hatt 24 åpne arrangementer, som inkluderer både egne og andres arrangementer. Det har vært både markeringer, seminarer, verksteder, kurs, fotokaféer, foredrag, konserter og lansering av museumshefte. Nytt for 2024 var at vi samarbeidet med Vadsø Pride om Pride-markeringen i Vadsø. Museet tilbød sine lokaler som samlested og startpunkt for årets Pride-parade.

Museet har medlemmer både i arbeidsgruppa og styret til Kvenfestivalen – Kväänifestivaali, og under festivalen i 2024 var, som vanlig, flere av festivalens aktiviteter lagt til museet.

*Aktivitetsdag i forbindelse med 6. februar.
Foto: Silja Andersen/Grenselandmuseet*

De syv egne er faste utstillinger, mens de tre eksterne var de midlertidige utstillingene:

- «Min families røtter er i midnattsolens land», fotoutstilling om Reidar Särestöniemi fra Särestöniemi-museo.
- Billedutstilling med kvensk-inspirert kunst fra elever i visuelle kunsthøgskolen ved Vadsø kulturskole
- «Frigjøring og gjenreisning. Portrett av et fylke», fotoutstilling av fotograf Ingerid Jordal.

Følgere på sosiale medier har økt fra 2023 til 2024 fra 1474 til 1528 (på Facebook) og 1106 til 1186 (på Instagram).

*Forsker Gyrid Øyen gjør klart til nytt formidlingsopplegg om Varangerfjorden for barneskolen med labyrint og oppgaver.
Foto: Lisbeth R. Dragnes/Vadsø museum*

Vardø

I Vardø har formidleren jobbet mye med prosjekter i Varanger museum og samarbeidsprosjekter. Sistnevnte inkluderer Kulturpilot/Vardø frivilligsentral der det ble satt opp en digital guidet tur med til sammen 23 punkter som omhandlet stedsnavn. Grunnet dette arbeidet har formidling i eget hus vært begrenset. I tillegg har det vært redusert bemanning og museet har derfor vært uten konservator hele 2024. Som resultat har avdelingen påtatt seg færre guideoppdrag enn normalt eller sett seg nød til å leie inn guider. Det har også ført til forsinkelser i prosessene med utvikling og formidlingen av første etasje.

Etter at Pomormuseet ble gjort utilgjengelig for Varanger museum i 2024, har en lokal forening drevet museet på egen hånd. Vardø museum fant det derfor nødvendig å sikre pomorformidlingen under Pomorfestivalen ved å produsere sin egen utstilling.

Vardø museum har tatt i bruk første etasje av den gamle skolen de har kontorer i høsten 2022, men kom først riktig i gang i 2023. Her er ønsket å gi et mer helhetlig tilbud til byens innbyggere, skoleklasser og besøkende. Avdelingen har vist frem skiftende utstillinger og produsert egne utstillinger og museet står nå friere til å ha ulike arrangementer og formidling i et kulturhistorisk bygg som er et gode å ta en aktiv rolle i valg av lokaler til å få vist frem kulturarven og potensialet i slike eldre bygg.

Formidling har foregått utendørs og inne i første etasje som ble åpnet under pomorfestivalen 2022. Her har avdelingen formidlet temaer blant annet innen Pomorhistorie, trolldomsprosesser, andre verdenskrig og fartøyforbindelser. Vi har også faste formidlingsopplegg til skole og barnehage.

Det har blitt utarbeidet ett nytt pedagogisk formidlingskonsept knyttet til samefolkets dag i 2024.

Fotokafé var et nytt og populært arrangement, etter erfaringer de hadde ved Vadsø museum. Avdelingen holdt i alt tre kafeer der det ble vist frem foto fra samlingen som ikke er publisert på DigitaltMuseum, og lokalbefolkningen ble invitert til å bidra med informasjon, slik at dette nå er publisert og digitalt tilgjengeliggjort. Dette ønsker avdelingen å gjøre mer av, og museet får mulighet til å inkludere samlingen inn i slike arrangementer.

Utstillinger som ble vist var to vandretstillinger:

- Tuulesa, som alle avdelingene har vist frem.
- Spikkeutstillingen kystliv fra kystmuseene i Trøndelag.

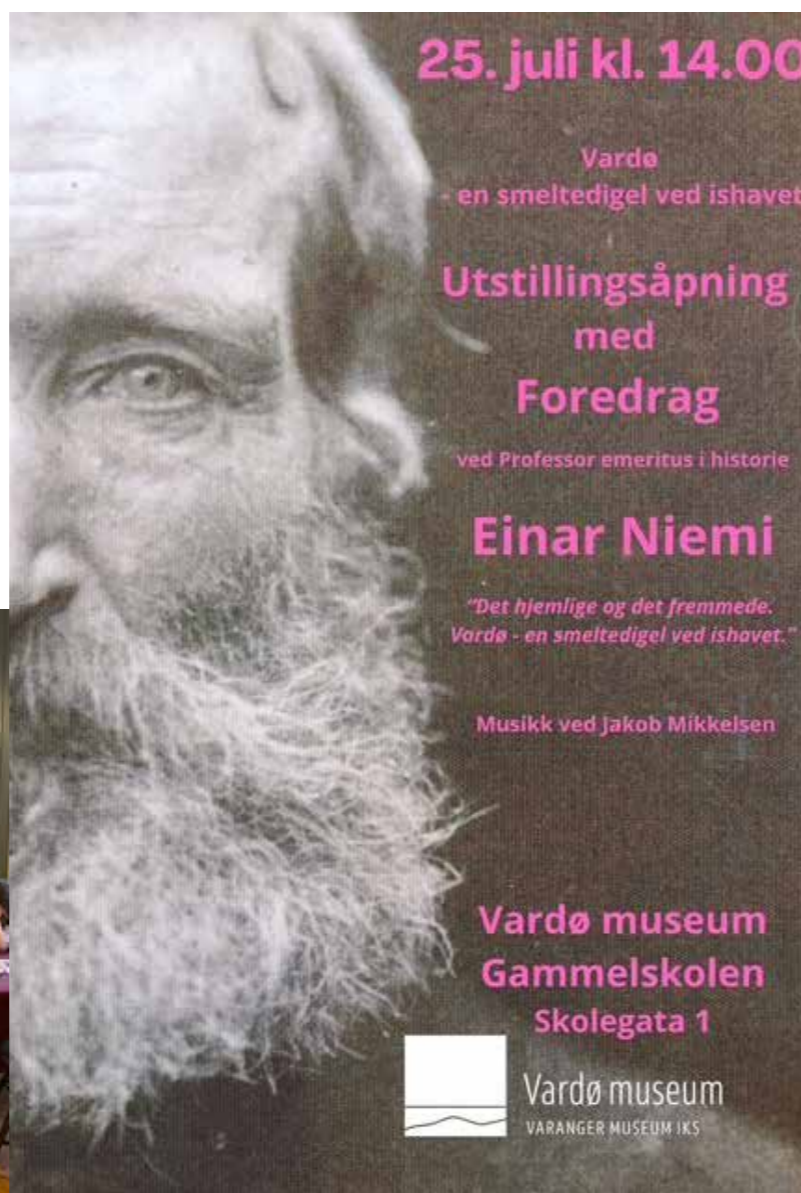

Samefolkets dag med formidler Maria Skrydstrup.
Foto: Vardø museum

Og en egenprodusert utstilling med lånt materiale fra den kommunale kunstsamlingen, samt en egenprodusert utstilling produsert av formidleren, Smeltedigel ved ishavet, om migrasjon og mennesker som levde under pomortiden.

Kvenfolkets dag ble markert med å henge opp kvenske dikt av kvenen Marie Konstanse Skogstad rundt omkring i bybildet under den årlige Yukigassen-festivalen.

Ved bruk av egne lokaler får man vist frem den flotte bygningen. Det er holdt en rekke foredrag og ulike arrangementer i løpet av året i egen regi, i tillegg til samarbeid med andre aktører. Foredraget om fergen Mårøy ble veldig godt mottatt og viste en tid der lokalrutetrafikken var en viktig del av infrastrukturen langs kysten.

Utstillingsplakat til utstillingen Vardø - En smeltedigel ved Ishavet

Foredraget og markeringen av storbombingen fikk mange minner frem, men også ny kunnskap om hva som hendte denne dagen under andre verdenskrig.

Stolpejakt og samarbeidet med den lokale Kulturpiloten om innsamling av stedsnavn som man presenterer igjennom et nasjonalt tilbud, startet i 2022 og ble ferdigstilt i 2024. Og under Pomorfestivalen ble det arrangert en byvandring og en smakebit av stolpejakten.

Avdelingens pedagogiske virksomhet

Den kulturelle skolesekken (DKS) er en nasjonal satsing som gir elever i skolen møter med profesjonell kunst og kultur. DKS er en prioritert og fast del av avdelingens årsplaner, som jobbes med og utvikles innenfor sine faglige innfallsvinkler. Varanger museum gir et bredt og godt kulturarvstilbud gjennom DKS. Alle avdelingene får tilskudd fra DKS i forbindelse med sine faste opplegg. Museets DKS-tilbud til skolene er variert, og består av tilrettelagte omvisninger, besøk på museets ulike anlegg, i tillegg til godt etablerte, faste undervisningsopplegg:

- I Sør-Varanger gjennomføres «Nybyggerliv på Bjørklund gård» i Pasvik som årlig, fast tilbud til hele kommunens femteklassinger
- I Vadsø arrangeres den årlige Kvenuka. Museet samarbeidet også med Nordnorsk kunstnersenter og kvenske og norskfinske kunstnere om DKS-produksjonen Mie olen mie - Jeg er meg med tema identitet, kvensk/norskfinsk kultur og kunstuttrykk.
- I Vardø har man undervisningstilbud med gitte tema skolen kan velge i, samt verksteder og formingsaktiviteter knyttet til ulike årstider.

Det er uavhengig av DKS gratis for alle skoleelever å bruke museet, og alle skoleklasser som ønsker det har muligheten til å besøke museet. Det samme gjelder barnehager. Skoler og barnehager kan besøke museet på egenhånd, eller med opplegg tilrettelagt av avdelingene. Det organiseres tilpassede omvisninger og formidling både inne og ute. Det arrangeres aktivitetsdager for skolene og SFO.

Oppsummering av avdelingens pedagogiske virksomhet

Sør-Varanger

Totalt 2661 barn og unge besøkte museets avdelinger i 2024. 913 deltok i et pedagogisk opplegg eller omvisning i regi av museet. Av disse var 98 elever i DKS. DKS-tilbudet «Nybyggerliv på Bjørklund gård» har fokus på migrasjon og grensehistorie. Elevene får lære gamle handverktøknikker og bruke verktøy til barking av tømmer. De lafter hus med stort laftesett. I tillegg får de karde og spinne ull, og de får utforsknings- og refleksjonsoppgaver. Hele anlegget tas i bruk til dette undervisningsopplegget, som har vært gjennomført og videreutviklet siden 2013.

Kirkenes videregående skole kommer til oss for undervisningstema som krigshistorie, og yrkesfag særlig industrihistorie/Sydvaranger. Tømmerlinjen besøker Strand og Bjørklund.

Flere av våre skoleopplegg for grunnskolen foregår utendørs gjennom året. Området utenfor og rundt Grenselandmuseet benyttes både sommer og vinter. Vi arrangerte aktivitetsdag for Sommerskolen på Grenselandmuseet. Om vinteren arrangeres samisk aktivitetsdag for SFO. Skoler og barnehager bruker uteområdet også mye på egenhånd.

Den mest sentrale delen av uteområdet vårt er bilfritt, avskjerme, og hovedbase for aktiviteter og formidling for barn både sommer og vinteren. En allmenn tilgjengelig bålpluss er flittig brukt året rundt. Et lyssatt panoramabilde av labyrinten på Holmengrå, og en tilsvarende labyrint på bakken i original form og størrelse er en installasjon som aktiverer publikum i alle aldre gjennom hele sommerhalvåret.

Vadsø

I 2024 deltok i alt 1406 barn og unge på ulike tilrettelagte pedagogiske aktiviteter ved Vadsø museum-Ruija kvenmuseum (mot 1025 i 2023). Av disse var 1023 besøk av skoleklasser eller barnehager, og dette inkluderer 312 elevbesøk tilknyttet DKS. De tilrettelagte pedagogiske aktivitetene museet inviterer til, står for hoveddelen av besøk fra barn og unge.

De fleste klassetrinn i grunnskolen har besøkt museet på tilrettelagte opplegg, med tema som Varenkivuo – Livet ved Varangerfjorden før og nå, luftskips- og polarhistorie, kunst og identitet, andre verdenskrig i Vadsø og livet som fiskerbønder på et kvensk/norskfinsk gårdsanlegg i «gamle dager.»

Som tidligere år har museet hatt et ønske om å gi barn og unge et aktivitetstilbud på fritiden. I 2024 arrangerte Vadsø museum-Ruija kvenmuseum blant annet påskeverksted og åpen gård på Tuomainengården under Kvenfestivalen-Kväänifestivaali 2024 for barnefamilier.

I 2024 fikk museet, som tidligere år, støtte fra Vadsø kommune og Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet (Bufdir) til gjennomføring av sommeraktiviteter for barn og unge. Det ble blant annet gjennomført ribbtur til Ekkerøy for ungdommer, dansekurs i kvenske tradisjonsdanser for barn og ungdom, og åpne dager i museumsverkstedet «Museumipaja».

Barnehagene har besøkt museet flittig i 2024, blant annet har 4-årsgruppiene besøkt oss flere ganger på aktiviteter i samarbeid med Kvensk språksenter Vadsø som del av satsningen, kvensk språkdusj. Som tidligere år deltok også alle 5-åringene i Vadsøbarnehagene på pepperkakebaking og juleeventyr på den tradisjonelle museumsgården Tuomainengården.

Vardø

262 barn og unge deltok på ulike tilrettelagte aktiviteter i regi av Vardø museum. I hovedsak er de besøkende fra små og mellomtrinnet ved Vardø Barneskole, men ett opplegg var laget for 2. trinn studiespesialiserende linje ved videregående skolen som tok for seg kunst og arkitekturen ved Steilneset minnested.

Det ble gjennomført flere aktiviteter, ulike aktivitetsdager og verksteder, som under filmfestivalen, spikkeverksted ved åpningen av spikkeutstillingen og gammeldags juleverksted i desember.

Samefolkets dag hadde fokus på samiske eventyr og sagn og det ble arrangert en dramatisering av et eventyr, etterfulgt med malerverksted for småtrinnet der vi laget en utstilling av verkene.

FORSKNING, UTVIKLING OG NETTVERKSARBEID

Varanger museum har holdt et høyt nivå på forskningsaktivitetene for 2024. Hele fem fagfelleverderte artikler ble publisert av ansatte, på tematikker med utgangspunkt i museets samlinger, aktiviteter eller fagområder. Tre av bidragene var knyttet til utgivelsen av antologien Tuulessa - I vinden: Kvensk kultur i familier, kulturindustri og museer, med bakgrunn i forskningsprosjektet IMMKven der museet deltok som partner i perioden 2017-2022. IMMKven-prosjektet er et godt eksempel på hvordan museet utfører og bidrar til forskning i samarbeid med universitet og høyskole-sektoren (UH-sektoren). Dette er et tidkrevende arbeid over flere år der fagfelleverderte artikler gjerne kommer i kjølvannet av hovedprosjektet, og dermed kan gi et feil bilde på hva som er normal publiseringsaktivitet.

De to andre fagfelleverderte artiklene er utgitt i samme temanummer, nemlig en utgave av Heimen med fokus på Sannhets og forsoningskommisjonenes rapport og med bidrag som kunne belyse norske myndigheters politikk og virksomhet overfor samer, kvener/norskfinner og skogfinner. Begge forfatterne har jobbet tett sammen for å motivere hverandre i arbeidet. Videre har ansatte ved museet bidratt med en rekke faglige tekster, enten det er publisert på egen nettside (inkludert sosiale plattformer), det offentlige ordskiftet eller i andre utgivelser.

Flere nye forsknings og utviklingsprosjekter har blitt initiert i 2024, med planlagte publikasjoner i årene som kommer.

Museet hadde i 2024 kun én ansatt med doktorgradskompetanse og autorisasjon for førstekonservator NMF (Norges museumsforbund). Det arbeides med at flere ansatte skal søke autorisasjon som konservatorer, og pågående forskningsaktivitet har planlagte publikasjoner som skal bidra til å kvalifisere ansatte som er motivert til å drive med forskning i og om museet.

Fagplanen for forskning ved museet gikk ut i 2024 og det arbeides med ny plan for perioden 2025-2029. Planlagt aktivitet, deltakelse i nettverk og prosjekter må sees i sammenheng med denne planen, samt museets nye strategi.

Fagfelleverderte artikler

Kvidal-Røvik, T., Maliniemi, K., Nicolaysen, K. & Øyen, G. (2024). Dialoger om kvensk kulturarv i møte med vandreutstillingen Tuulessa – I vinden. I T. Kvidal-Røvik, S.R. Mathisen & K. Olsen (red), *Tuulessa - I vinden: Kvensk kultur i familier, kulturindustri og museer* (s. 268-292). Universitetsforlaget. <https://doi.org/10.18261/9788215067797-24-12>

Øyen, G. (2024). Tømmer i flyt - kvensk kulturarv i bevegelse. I T. Kvidal-Røvik, S.R. Mathisen & K. Olsen (red), *Tuulessa - I vinden: Kvensk kultur i familier, kulturindustri og museer* (s. 219-246) Universitetsforlaget. <https://doi.org/10.18261/9788215067797-24-10>

Krogh, M. (2024). Velkommen hjem! / Tervetuloa kothiin! Museet som arena for kvensk identitet? I T. Kvidal-Røvik, S.R. Mathisen & K. Olsen (red), *Tuulessa - I vinden: Kvensk kultur i familier, kulturindustri og museer* (s. 247-267). Universitetsforlaget. <https://doi.org/10.18261/9788215067797-24-11>

Øyen, G. (2024). Et lokalt engasjement i en «taus» tid: Prosessen med å skape «Kvenmuseet». *Heimen*, 61(4), 329-350. <https://doi.org/10.18261/heimen.61.4.5>

Andersen, S. (2024). Et majoritetsblikk på «det ukjende fjerne» Sør-Varanger. *Heimen*, 61(4), 277-294. <https://doi.org/10.18261/heimen.61.4.2>

Fagartikler/andre publikasjoner

Kristiansen, T. (2024). Hyvvää löylyä! Varekin saunatradisuunia. I L. Niiranen & A. Viinikka-Kallinen (red), *Tervanpoltosta kvääninteatterhiin* (s. 182-193). Orkana.

Skarstein, S. (2024). Ida Tuomainen. I L. Niiranen & A. Viinikka-Kallinen (red), *Tervanpoltosta kvääninteatterhiin* (s. 29-33). Orkana.

Øyen, G. & Nythingnes, I. L. (2024). Strategier for å synliggjøre nasjonal minoritetskultur, overføringsverdi og formidling fra museumsfeltet? *Arkivrådet*.

Øyen, G. (2024). Nært og personlig - Innblikk i kvenske kunnskapsprosesser. *Kunst Pluss*, (1).

Øyen, G. & Dragnes, L. (2024). Lokale museumsfortellinger som utfordrer "den norske kulturarven". *Magasinet museum*.

Øyen, G. & Granås, B. (2024). Folk og natur. Hva barns møter i et fuglefjell kan gjøre. *Varanger årbok*.

Andersen, S. (2024). En prestekones blikk på Sør-Varanger i 1870-årene. *Varanger årbok*.

Øyen, G. & Nythingnes, I. L. (2024). Onnea päivälle! *Østhavet*.

Forskning og Utviklings-prosjekt:

Flyt - Forskning og formidling om bærekraft i museene (2021-2024)

Dutkan Davvin – Forskning i nord (2021-2024)

SAMBA - Aktiv samhandling for bærekraftformidling i museene (2024-2026)

Deltakelse i faglige museumsnettverk:

Fiskeri- og kystkultur

Bergverksnettverket

Drakt og tekstil

Kulturlandskapsnettverket

Demokratinetttverket

Minoriteter og kulturelt mangfold

Fotonettverket

ORGANISASJON OG ARBEIDSMILJØ

Strategiplanen (2024–2034) ble vedtatt av styret i 2024. Planen setter overordnede mål for museets rolle i samfunnet, samlingsarbeid, formidling, bygningsvern, forskning og organisasjonsutvikling. Museet har i tillegg fagplaner som revideres hvert fjerde år. Alle planverkene er gjort tilgjengelige på museets hjemmeside.

2024 er et viktig år for å oppnå organisatorisk stabilitet i Varanger museum. Direktøren og alle tre avdelingslederne ble ansatt i 2024, noe som betyr at hele ledelsen i Varanger museum er ny.

Til tross for konstitueringer og vakanser i ledelsen ble det gjennomført to ledermøter. Faggruppene hadde sine samlinger og fora etter behov. Avdelingene hadde kontormøte hver uke.

I 2024 hadde Varanger museum en fellessamling for alle ansatte i Kirkenes, hvor HMS, kommunikasjon, personvern og forretningsdrift var hovedfokus. Museet er knyttet til bedriftshelsetjeneste HEMIS.

Når det gjelder avdeling Vardø, har museet fortsatt en uavklart situasjon til Vardøhus museumsforening. Styret jobber fortsatt med å finne løsninger.

Økonomi

Varanger museums driftsinntekter er i stor grad offentlig tilskudd fra Kulturdepartementet, Finnmark fylkeskommune, og eierkommunene. Utover offentlig tilskudd er det økte egeninntekter som bidrar til fornying og utviklingsmuligheter. De offentlige tilskuddene har ikke økt i samme grad som kostnadene, og resulterer i strammere økonomi.

I 2024 hadde selskapet et mindre forbruk som resulterte i et overskudd på 554 008 kr. Dette fremkom ikke tydelig i årsregnskapet på grunn av oppsettet som følger kommunale regnskapsprinsipper. Driftsresultatet viser et netto underskudd på 1 476 983 kr. Dette skyldes at prosjektmidler i bundne fond ikke ble ført som driftsinntekter, mens utgifter knyttet til prosjektene ble ført som driftsutgifter. Med andre ord, når prosjektmidlene tas ut fra bundne fond og dekker prosjektutgiftene, viser driften overskudd. Overskuddet på 554 008 kr settes av til disposisjonsfond.

Likestilling og mangfold

Varanger museum har implementert en likestillings- og mangfolds-plan for perioden 2023-2028. Planen omfatter områder som rekrutteringsstrategi, et inkluderende arbeidsmiljø og tilrettelegging for et mangfoldig publikum.

Museet tilstreber en balansert fordeling når det gjelder kjønn og alder, uten å diskriminere på bakgrunn av etnisitet, funksjonsnedsettelse, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk.

I 2024 var det totalt 12,99 lønnet årsverk for kvinner og 6,75 for menn.

Varanger museums styre består av tre kvinner og fire menn, og Gunn-Bodil Mathisen har vært styreleder. Ledergruppen, bestående av avdelingslederne og direktøren, består av én mann og tre kvinner.

Museet vil fortsette å ha fokus på en åpen og inkluderende arbeidsplass som speiler samfunnet rundt oss. I de siste utlysningene har vi oppfordret alle kvalifiserte kandidater til å søke, uavhengig av alder, funksjonsevne, kjønn, seksuell orientering, religion eller etnisk bakgrunn. Det vurderes fra sak til sak om det er behov for å oppfordre spesifikke kjønn eller aldersgrupper til å søke, for å oppnå bedre kjønnsfordelingen innen avdelingene.

Til representantskapet i Varanger museum IKS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon med forbehold

Vi har revidert årsregnskapet for Varanger museum IKS som viser et negativt netto driftsresultat på kr 1 476 983,53. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2024, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet.

Etter vår mening

- oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet, med unntak av virkningen av forholdet som er omtalt i avsnittet «Grunnlag for konklusjonen med forbehold», i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til selskapet per 31. desember 2024, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med lov om interkommunale selskaper, budsjett- og regnskapsforskriften for IKS og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen med forbehold

Av balanseførte kundefordringer på kr. 2 043 575 pr 31.12.2024, er kr. 509 200 fra år 2021 eller eldre. Det hefter usikkerhet om realismen i disse fordringene. Etter vår mening skulle det for årsregnskapet 2024 vært avsatt for tap på fordringer med kr. 509 200. Det følger av god kommunal regnskapsskikk at fordringer skal nedskrives til virkelig verdi dersom denne er lavere enn bokført verdi (pålydende). Driftsregnskapet i Varanger Museum skulle etter vår mening vist et negativt netto driftsresultat på kr. 1 986 183,53.

Vi viser til beskrivelse i nummerert brev nr. 1/2024 til representantskapet, med kopi til daglig leder.

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil.

Som beskrevet i avsnittet «Grunnlag for konklusjonen med forbehold» ovenfor, er «Kundefordringene» overvurdert i årsregnskapet. Årsberetningen er basert på samme vesentlige feilinformasjon

Besøks-/postadresse	Avdelingskontor:	Telefon:	Organisasjonsnummer:
Sjøgt 3 9405 HARSTAD www.komrevnord.no	Alta, Bodø, Finnsnes, Hammerfest, Lakselv, Leknes, Narvik, Sortland, Svolvær og Tromsø post@komrevnord.no	77 04 14 00	986 574 689

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen, med unntak av virkningen av forholdet beskrevet i avsnittet over,

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov om interkommunale selskaper, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelser av revisors oppgaver ved revisjon av årsregnskapet vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 4

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Varanger museum IKS sin redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

For videre beskrivelser av styrets og daglig leders ansvar og revisors oppgaver ved uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 4

Tromsø, 14. mai 2025

Doris Gressmyr

Oppdragsansvarlig revisor

ÅRSREGNSKAP 2024

VARANGER MUSEUM IKS

Org nr.

989 349 716

Regnskapsskjema Drift § 5-6

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
1 Rammetilskudd	0,00	0,00	0,00	0,00
2 Inntekts- og formuesskatt	0,00	0,00	0,00	0,00
3 Eiendomsskatt	0,00	0,00	0,00	0,00
4 Andre skatteinntekter	0,00	0,00	0,00	0,00
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	0,00	0,00	0,00	0,00
6 Overføringer og tilskudd fra andre	24.747.801,00	22.440.000,00	22.440.000,00	23.296.387,42
7 Brukerbetalinger	0,00	0,00	0,00	0,00
8 Salgs- og leieinntekter	2.448.304,30	2.030.000,00	2.030.000,00	2.291.753,42
9 Sum driftsinntekter	27.196.105,30	24.470.000,00	24.470.000,00	25.588.140,84
Driftsutgifter				
10 Lønnsutgifter	14.322.096,03	14.153.396,00	14.153.396,00	15.248.906,74
11 Sosiale utgifter	2.111.580,21	2.283.677,00	2.283.677,00	484.978,16
12 Kjøp av varer og tjenester	12.487.366,23	8.032.927,00	8.032.927,00	9.358.942,34
13 Overføringer og tilskudd til andre	341.704,38	0,00	0,00	109.474,59
14 Avskrivninger	0,00	0,00	0,00	0,00
15 Sum driftsutgifter	29.262.746,85	24.470.000,00	24.470.000,00	25.202.301,83
16 Brutto driftsresultat	-2.066.641,55	0,00	0,00	385.839,01
Finansinntekter				
17 Renteinntekter	593.285,56	0,00	0,00	532.113,84
18 Utbytter	0,00	0,00	0,00	0,00
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0,00	0,00	0,00	0,00
20 Renteutgifter	3.627,54	0,00	0,00	4.771,03
21 Avdrag på lån	0,00	0,00	0,00	0,00
22 Netto finansutgifter	589.658,02	0,00	0,00	527.342,81
23 Motpost avskrivninger	0,00	0,00	0,00	0,00
24 Netto driftsresultat	-1.476.983,53	0,00	0,00	913.181,82
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:				
25 Overføring til investering	0,00	0,00	0,00	39.228,00
26 Avsetninger til bundne driftsfond	294.209,60	0,00	0,00	2.944.784,00
27 Bruk av bundne driftsfond	-2.282.258,00	0,00	0,00	-3.437.258,74
28 Avsetninger til disposisjonsfond	554.008,87	0,00	0,00	2.622.031,56
29 Bruk av disposisjonsfond	-42.944,00	0,00	0,00	-1.255.603,00
30 Dekning av tidligere års merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsr	-1.476.983,53	0,00	0,00	913.181,82
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0,00	0,00	0,00	0,00

Bevilgningskjema Investering § 5-5

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
1 Investeringer i varige driftsmidler	0,00	0,00	0,00	0,00
2 Tilskudd til andres investeringer	0,00	0,00	0,00	0,00
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	42.944,00	0,00	0,00	39.228,00
4 Utlån av egne midler	0,00	0,00	0,00	0,00
5 Avdrag på lån	0,00	0,00	0,00	0,00
6 Sum investeringsutgifter	42.944,00	0,00	0,00	39.228,00
7 Kompensasjon for merverdiavgift	0,00	0,00	0,00	0,00
8 Tilskudd fra andre	0,00	0,00	0,00	0,00
9 Salg av varige driftsmidler	0,00	0,00	0,00	0,00
10 Salg av finansielle anleggsmidler	0,00	0,00	0,00	0,00
11 Utdeling fra selskaper	0,00	0,00	0,00	0,00
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0,00	0,00	0,00	0,00
13 Bruk av lån	0,00	0,00	0,00	0,00
14 Sum investeringsinntekter	0,00	0,00	0,00	0,00
15 Videreutlån	0,00	0,00	0,00	0,00
16 Bruk av lån til videreutlån	0,00	0,00	0,00	0,00
17 Avdrag på lån til videreutlån	0,00	0,00	0,00	0,00
18 Mottatte avdrag på videreutlån	0,00	0,00	0,00	0,00
19 Netto utgifter videreutlån	0,00	0,00	0,00	0,00
20 Overføring fra drift	0,00	0,00	0,00	-39.228,00
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
22 Bruk av bundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
24 Bruk av ubundet investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	0,00	0,00	0,00	0,00
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	0,00	0,00	0,00	-39.228,00
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	42.944,00	0,00	0,00	0,00

Hovedoversikt Balanse § 5-8

Balanseregnskap	Regnskap 2024	Regnskap 2023
EIENDELER		
A. Anleggsmidler	23.866.541,00	20.756.516,00
I. Varige driftsmidler	0,00	0,00
1. Faste eiendommer og anlegg	0,00	0,00
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	0,00	0,00
II. Finansielle anleggsmidler	391.989,00	349.045,00
1. Aksjer og andeler	391.989,00	349.045,00
2. Obligasjoner	0,00	0,00
3. Utlån	0,00	0,00
III. Immaterielle eiendeler	0,00	0,00
IV. Pensjonsmidler	23.474.552,00	20.407.471,00
B. Omløpsmidler	9.657.902,15	11.304.761,37
I. Bankinnskudd og kontanter	5.189.576,38	8.106.066,26
II. Finansielle omløpsmidler	0,00	0,00
1. Aksjer og andeler	0,00	0,00
2. Obligasjoner	0,00	0,00
3. Sertifikater	0,00	0,00
4. Derivater	0,00	0,00
III. Kortsiktige fordringer	4.468.325,77	3.198.695,11
1. Kundefordringer	4.230.261,77	2.670.699,11
2. Andre kortsiktige fordringer	192.380,00	200.612,00
3. Premieavvik	45.684,00	327.384,00
Sum eiendeler	33.524.443,15	32.061.277,37

EGENKAPITAL OG GJELD

C. Egenkapital	6.799.006,73	8.544.353,26
I. Egenkapital drift	6.410.959,73	7.887.943,26
1. Disposisjonsfond	5.394.224,13	4.883.159,26
2. Bundne driftsfond	1.016.735,60	3.004.784,00
3. Merforbruk i driftsregnskapet	0,00	0,00
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet	0,00	0,00
II. Egenkapital investering	-42.944,00	0,00
1. Ubundet investeringsfond	0,00	0,00
2. Bundne investeringsfond	0,00	0,00
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	-42.944,00	0,00
III. Annen egenkapital	430.991,00	656.410,00
1. Kapitalkonto	430.991,00	656.410,00
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	0,00	0,00
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	0,00	0,00

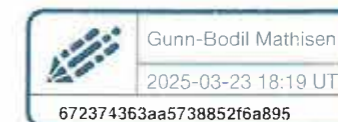
ÅRSREGNSKAP

2024

D. Langsiktig gjeld	23.435.550,00	20.100.106,00
I. Lån	0,00	0,00
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	0,00	0,00
2. Obligasjonslån	0,00	0,00
3. Sertifikatlån	0,00	0,00
II. Pensjonsforpliktelse	23.435.550,00	20.100.106,00
E. Kortsiktig gjeld	3.289.886,42	3.416.818,11
I. Kortsiktig gjeld	3.289.886,42	3.416.818,11
1. Leverandørgjeld	712.637,54	0,00
2. Likviditetslån	0,00	0,00
3. Derivater	0,00	0,00
4. Annen kortsiktig gjeld	2.577.248,88	3.416.818,11
5. Premieavvik	0,00	0,00
Sum egenkapital og gjeld	33.524.443,15	32.061.277,37

Gunn-Bodil Mathisen

Gunn-Bodil Mathisen

Gry Andreassen

Gry Andreassen

Harald Gunnar Sunde

Harald Gunnar Sunde

Randi Sjølie

Randi Sjølie

Tor Emil Sivertsen

Tor Sivertsen

Sigurd Valdés Richardsen

Sigurd Valdés Richardsen

